

DE NEDERLANDSE CETACEA VAN 1946. (door Dr. A.B.v.Deinse).

Balaena mysticetus. Gemeld werden delen van onderkaken van de oude Ned. walvisvaarders afkomstig. Te Rotterdam kwam bij het puinruimen een mooi gaaf linkerschouderblad voor de dag met het jaartal 1688, dat vroeger als uithangbord diende. Het is in het Erasmiaans Gymnasium te Rotterdam bewaard. Op 1 meter diepte werd te Wageningen bij

p.7

het herstel van een huis de rechter bulla (benige bekleding van de centrale wand van de trommelholte; Red.) die lateraal geschonden, maar verder gaaf was, gevonden. Het wordt door de eigenaar bewaard. De maten zijn: 16-11-8 cm., en het gewicht 1050 gram. Het werd gehouden voor 200.000 jaar oud!, maar is uit de 17e of 18e eeuw na Christus!

(Moderne Nederlandse Walvisvaarders. Op 22-2-'46 werd de Ned.Mij voor de W.v.v. opgericht te Amsterdam, met als adres: A.Warnderink Vinke & Co, Amsterdam, Gelderschekade 10. Op 27-10-'46 ging ons eerste w.v.schip, de "Willem Barendsz" met zijn jagers naar de Zuidpoolzee en begon midden Dec.'46 de jacht, die duurde tot 8/4-'47 en 770 walvissen opleverde in 3 soorten. (zie verder 't verslag over 1947).).

Tursiops truncatus (Tuimelaar).

1. Den Oever, Wieringen: gesl. (?), "Middelmatige grootte", 15-16/9-'45. Zie Zeepaard No.2 - 1946, blz.2.
2. Ten Z.van Zandvoort: gesl. (?), ca. 3 M., 27/8-'46 bij paal 69.
3. Den Helder: gesl. (?), 1.35 M., 14/8-'46 gevangen. Nu in het Rijksmuseum voor Nat.Hist. te Leiden.
4. Zandvoort: Mannetje, ca. 3 M., 1/9-'46, bij paal 68.
5. Zandvoort: gesl. (?), ca. 3.10 M., 5/9-'46. Verloren.
6. Noordwijk a/zee: gesl. (?), ca. 3.50 M., ca. 10/9-'46.
7. Terschelling: gesl. (?), lengte (?), 9/8-'46.
Zie het Zeepaard 26/11-'46, No.4, Blz.9.
8. Ten N.v.Scheveningen: gesl. (?), 1.30 M. Geen datum.
Zie Zeepaard '46, No.4, Blz.9.

Delphinus delphis (Dolfijn).

1. Texel, paal 12-13: gesl. (?), ca. 1.90 M., Aug.'46. Een foto ontving ik van de vinder.
2. Serooskerke: gesl. vrouw. (?), 1.90 M., eind Juli '46. In zeer slechte toestand aangetroffen door J.Viergever.
3. Noordwijk a.Z.: Mannetje, 1.25 M., 4/8-'46. De kop is in het Museum te Leiden.
4. Terschelling, paal 4: gesl. (?), ruim 2 M., 8/8-'46. De halve l.-onderkaak is in Leiden (G.A.Brouwer, Bilthoven).
5. Terschelling, paal 21: Mannetje, "klein", 19/8-'46. Een mooi gaaf exemplaar dat verloren is gegaan. (G.A.Brouwer).
6. Helder-Huisduinen: Mannetje, 1.69 M., 20/10-'46. (Dr.J.Verwey, Den Helder).
7. Hondsbosse Zeewering: Mannetje, ca. 1.50 M., 11/8-'46 (M.A.Vicari, Rotterdam).

Phocaena phocaena (Bruinvis).

Vele exemplaren van allerlei plaatsen.

1. Lintstaart Phocaena, Westerschouwen, vrouw. 1.40 M., 6/10-'46.
De linten waren 40 cm lang en $1\frac{1}{2}$ cm breed. Dit was de 11de vondst op onze kust, terwijl hij in Engeland nog nooit gezien is. Een foto ontving ik van J.Viergever van dit ex.
2. Lintstaart Phocaena, van Katwijk-Wassenaarse Slag.
Gesl. (?), 1.25 M., 2 linten van 60 cm., Nov.'36 (A.W.Lecourt, Leiden, 10 jaar te laat opgegeven).
Op 16/6-'45 zag G.Bos, Haarlem op 't strand bij Bloemendaal een bevalling van Phocaena. Moeder en jong dood, maar vers nog.

Hyperoödon rostratus (butskop).

De 13de vondst van onze kust werd gemeld op 5/10-'46; Hallum, Friesland, ten Z.v.Nes op Ameland. Het dier was ca. 7.50 M. lang en een mannetje. Het skelet is in Leiden.

Mesoplodon bidens (spitssnuitdolfijn).

21/3-'46 vond D.Bakker, Goes op N.Beveland aan 't Veerse Gat ten W. v.Kammerland beenderen van deze soort, die in Leiden gedetermineerd werden. Het geslacht is (?), lengte (?). Verder is er ook niets van bekend. Het strandde niet in '46 aan, maar in de oorlog ('40-'45) en werd niet opgemerkt daar de bevolking geëvacueerd was en de Duitsers het dier lieten liggen. In Leiden kwamen van het dier de onderkaak en de tanden, 2 stukken tongbeen, 6 andere wervels, alle halswervels, voldoende voor de determinatie. Verder werd ook niets gevonden. Het was pas de zesde van onze kust.

In 1946 spoelden dus in totaal 19 dieren aan, de Phocaena's buiten beschouwing gelaten, behalve de Lintstaarten. Er werden geen fossiele botten van Cetacea gemeld.

In 1946 verscheen aan litteratuur:

1. Report on Cetacea No.12, Brit.Mus.N.H., Londen, F.C.Fraser.
2. Naar Groenland met de Frankenvaal, H.Mooy, Wereldbibliotheek, Amsterdam, 2e druk.
3. Journaal van Jan Wever van Terschelling, ingeleid door A.B. v. Deïnse. Uitg. A.A.N.Stols, Den Haag.
4. De recente Cetacea van Nederland van 1931 t/m 1944, door A.B. v.Deïnse. In Zool.Med.XXVI, 1946, 70 blz. met 3 grafieken en 1 kaartje. Uitg. Brill., Leiden.
5. Over Delphinapterus leucas op de Nederl.kust aangetroffen, door Dr.G.C.A.Junge en Dr.A.B.v.Deïnse,

verschenen in Zoöl.Med., deel XXV.

6. De staart der Cetacea en enige gevallen van lintstaarten bij Phocaena phocaena L., door A.B.van Deïnse, verschenen in Zool. Med., deel XXV.
7. De fossiele Cetacea van Limburg, door Dr. A.B.v.Deïnse, verschenen in het Gedenkboek Dr.Ir.P.Tesch, 1945, blz.147, Mouton & Co, den Haag, 10 blz. en 1 plaat. Verhandel.Geol.Mijnbouwkw. Genootschap, Geol.serie, deel XIV.